

РЕШЕНИЕ

№ 6085

гр. София, 04.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 54 СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Д.СТ.В

при участието на секретаря И.Д.К
като разгледа докладваното от Д.СТ.В Гражданско дело № 20221110113294
по описа за 2022 година

Предявен е иск с правно основание чл. 45, ал. 1 ЗЗД за осъждане на К. Х. П. да заплати на Държавно предприятие „.....“ сумата от **10 000.00 лева**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в накърняване на търговската репутация на предприятието и в създаване на правна несигурност у клиентите и персонала му в резултат от заявено от ответника искане за спиране на регистърното производство по заявление за вписване на освобождаването му като генерален директор на предприятието и избора на нов такъв, както и от предявяването на иск за прогласяване нищожността на решенията, обективирани в Заповед № ПД-268/23.12.2021г. на министъра на транспорта и съобщенията, за освобождаването му от длъжност и прекратяването на сключените с него договори за управление, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба в съда- 14.03.2022г., до окончателно изплащане на задължението.

Ищецът твърди, че на 23.12.2021г. министърът на транспорта и съобщенията в качеството си на орган, упражняващ правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Държавно предприятие „.....“ издал Заповед № ПД-268/23.12.2021г., с която освободил К. Х. П. като член на управителния съвет и като генерален директор на предприятието и назначил друго лице за генерален директор, за което било подадено заявление А9 за вписване в Търговския регистър. С определение от 30.12.2021г. на СГС, ТО, постановено по частно търговско дело № 2858/2021г., регистърното производство по това заявление било спряно по искане на К. П., доколкото същият бил предявил иск за установяване нищожността на решенията на министъра на транспорта и съобщенията, обективирани в заповедта му от 23.12.2021г. Тези действия на ответника ищецът счита за противоправни, доколкото били предприети с единствената цел да се осуети вписването на новия директор и дейността на предприятието, да бъдат увредени правата и законните му интереси и при ясното съзнание у К. П., че предявеният иск е недопустим, а доводите за предявяването му- несъстоятелни, поради което ищецът счита, че в случая се касае за злоупотреба с правото на иск, което било упражнено превратно- в противоречие с добрите нрави и не в защита на конкретни субективни материални права на ответника, а с цел

забавяне или препятстване вписването в Търговския регистър на новия изпълнителен директор. С това ответникът внесъл правна несигурност у съконтрагентите на предприятието, вкл. в хода на възлагане на значими за същото, а и за обществения интерес обществени поръчки, откриването на които било забавено. Такава несигурност била създадена и у обслужващите ищеца банки, доколкото съществувала неяснота относно представителната власт на новия генерален директор, което довело до допълнително напрежение между работниците и служителите. Наред с това, били подадени две жалби до КЗК срещу издадени на 04.01.2022г. от новия изпълнителен директор разяснения по две обществени поръчки, като в жалбите се поддържало, че са издадени от лице без представителна власт, а подаването на тези жалби създавало предпоставки за отмяна на разясненията и водело до забавяне на процедурите по двете обществени поръчки, тъй като същите били спрени до произнасянето на КЗК. Забавянето на вписването в ТР на новия генерален директор довело до забавяне и на някои от плащанията по сключени от ищеца договори, което създавало възможност за предявяване от кредиторите на ищеца на претенции за обезщетения за забава. По изложените съображения ищецът счита, че предприятието е претърпяло неимуществени вреди, изразяващи се в накърняване на търговската му репутация, в създаване на правна несигурност у клиентите и персонала му, за които претендира да бъде обезщетен от ответника чрез присъждане на процесната сума от 10 000.00 лева. Претендира законна лихва, както и разноски.

В законоустановения едномесечен срок е постъпил отговор на исковата молба по чл. 131 ГПК, с който ответникът оспорва предявения срещу него иск, поддържайки, че е депозирал искане за спиране на регистърното производство и е предявил иск за прогласяване нищожността на решението за освобождаването му от длъжност в защита на собствените си права и с цел да бъде възстановен на длъжността „генерален директор“ в предприятието с всички произтичащи от това негови права и задължения. С оглед на това оспорва предявяването на иска да е в противоречие с добрите нрави и добросъвестността, респ. да се касае за злоупотреба с право. Твърди, че със заповед от 05.01.2022г. на министъра на транспорта и съобщенията процесната оспорена от него заповед от 23.12.2021г. била отменена, с което отпаднал правният интерес на ищеца от вписването на обстоятелствата, заявени за вписване със заявлението, по което регистърното производство било спряно по негово искане. Счита за недоказани накърняването на търговската репутация на ищеца, както и наличието на причинна връзка между сочените в исковата молба вреди и евентуално негово противоправно поведение. Изяснява, че обществените поръчки, за които се твърди, че са били забавени поради забавеното вписване на новия изпълнителен директор, са обявени след вписването на 12.01.2022г. в Търговския регистър на новия представляващ въз основа на решението на министъра от 05.01.2022г., с което била отменена заповедта му от 23.12.2021г., като същото важало и за падежите на по- голямата част от задълженията, за които в исковата молба се твърди да са заплатени със закъснение, както и за падежите на задълженията за заплати, които се изплащали в края на съответния месец, т.е. след вписване на 12.01.2022г. на нов изпълнителен директор. Поддържа в тази връзка, че евентуалното забавяне на регистърното производство обективно не би могло да доведе до неточно изпълнение на задълженията на ищеца по посочените правоотношения с трети лица. Наред с това, ответникът твърди, че жалбите на „Стройгруп“ ЕООД до КЗК били отхвърлени като неоснователни, като подчертава освен това, че акцент в същите била материалната незаконосъобразност на обжалваните разяснения, а не липсата на процесуална легитимация на предприятието. В условията на евентуалност счита размера на претендираното обезщетение за прекомерен. Претендира разноски.

Съдът, като съобрази доводите на страните, приобщените по делото доказателства, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, при спазване на разпоредбата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и от правна страна:

По предявения иск с правно основание чл. 45, ал. 1 ЗЗД ищецът следва при условията

на пълно и главно доказване съобразно нормата на чл. 154, ал. 1 ГПК да установи осъществяването в обективната действителност на следните материални предпоставки (юридически факти): 1/ осъществено от ответника противоправно поведение, изразяващо се в описаното в исковата молба поведение по подаване на искане за спиране на регистърното производство, както и в предявяване на иск за установяване нищожността на решенията на министъра на транспорта и съобщенията в негова Заповед № ПД-268/23.12.2021г.; 2/ предприемане на това поведение с единствената цел да се навреди на дейността на предприятието на ищеца, като се забави или осуети вписването на новия генерален директор в Търговския регистър; 3/ претърпени от ищеца в причинна връзка с това противоправно поведение вреди, изразяващи се в сочените от него неблагоприятни последици за дейността и отношенията му с други правни субекти, в т. ч. изпълнители по обществени поръчки, по които ищецът е възложител.

Между страните не е спорно, а и се установява въз основа на надлежно приобщените и неоспорени писмени доказателства, че ответникът е бил член на управителния съвет на Държавно предприятие „.....“ и негов представител- генерален директор, както и че със Заповед № ПД-268/23.12.2021г. е освободен от тези позиции, като на негово място като генерален директор е назначен Златин Ангелов Крумов, които промени са заявени за вписване в Търговския регистър по партидата на предприятието със заявление по образец А9 на 29.12.2021г. Не е спорно и, че с определение № 1573/30.12.2021г., постановено по ч. т. дело № 2858/2021г. по описа на СГС, ТО, VI-21 състав, прието като доказателство по делото, по искане на отетника К. Папупчийски е спряно вписването на заявлението А9 от 29.12.2021г., доколкото същият е предявил пред СГС иск за прогласяване на нищожността на решенията на министъра на транспорта и съобщенията, обективирани в Заповед № ПД-268/23.12.2021г.- обстоятелство, което също не е спорно между страните, а напротив-изрично се признава от ответника в отговора на исковата молба.

Ответникът не е оспорил и материалноправната легитимация на ищеца да иска обезщетяване на претърпени от него неимуществени вреди, но въпреки това за пълнота и прецизност следва да се изясни, че на съда е известно съществуващото по този въпрос противоречие в практиката на касационната инстанция и образуваното в тази връзка тълкувателно дело, което понастоящем е все още висящо, за постановяване на съвместно тълкувателно постановление на ВКС и ВАС по въпроса „Притежават ли юридическите лица материалноправна легитимация за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди от деликт?“.

Така, с решение № 47 от 10.09.2010 г. на ВКС, II т. о. по т. д. № 625/2008 г. е даден отрицателен отговор на въпроса дали юридическите лица могат да претендират да бъдат обезщетени за претърпени от тях неимуществени вреди, като е прието, че присъждането на обезщетение за неимуществени вреди по правилото на чл. 52 ЗЗД на юридическо лице-търговец е лишено от основание в закона. Върховният касационен съд е приел, че претърпените от търговеца - юридическо лице вреди от установено правонарушение несъмнено се отразяват в патримониума му, но порази безспорно паричния му еквивалент тези щети не могат да имат неимуществен характер, което само по себе си изключва приложението на чл. 52 ЗЗД. Като допълнителен аргумент е изложено и че самият общопризнат смисъл вложен в понятието "неимуществени вреди" налага извода, че тези вреди нямат своя имуществена стойност и следователно - парично изражение, което е несъвместимо с правната същност и начин на възникване на юридическото лице- търговец.

В решение № 274/18 от 18.03.2019 г. на ВКС, IV г. о. по гр. д. № 5120/2017 г., решение № 206 от 26.03.2019 г. на ВКС, III г. о. по гр. д. № 4762/29017 г., решение № 29 от 10.03.2020 г. на ВКС, IV г. о. по гр. д. № 1690/32019 г., решение № 35 от 12.08.2022 г. на ВКС, IV г. о. по гр. д. № 3901/2018 г., както и в постановеното по реда на чл. 274, ал. 3, т. 1 ГПК определение № 400/26.11.2013 г. на ВКС, II г. о. по ч. гр. д. № 6155/2013 г. е застъпено

становище, обратно на даденото в решение № 47 от 10.09.2010 г. на ВКС, II т. о. по т. д. № 625/2008 г.

В решение № 274/18 от 18.03.2019 г. на ВКС, IV г. о. по гр. д. № 5120/2017 г. и в решение № 29 от 10.03.2020 г. на ВКС, IV г. о. по гр. д. № 1690/2019 г., по допуснатия до касационен контрол на основание чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК материалноправен въпрос по приложението на чл. 49 ЗЗД и чл. 52 ЗЗД относно това търпят ли подлежащи на обезщетяване неимуществени вреди религиозните организации като юридически лица, изразени чрез средствата за масово осведомяване обидни, клеветнически твърдения, уронващи авторитета им, е даден положителен отговор.

В постановеното от ВКС, III г. о. решение № 206 от 26.03.2019 г. по гр. д. № 5120/17 г., по възникналия във връзка с допуснатите до касационен контрол материалноправни въпроси предварителен въпрос дали действащото вътрешно обективно право допуска юридическо лице да е кредитор по вземане за обезщетение на неимуществени вреди, след като и юридическите лица са носители на неимуществени права, съдът в мнозинството си е отговорил положително- юридическите лица могат да търпят неимуществени вреди, както и да претендират обезщетение за репарирането им.

В постановеното по чл. 274, ал. 3, т. 1 ГПК определение № 400/26.11.2013 г. на ВКС, II г. о. по ч. гр. д. № 6155/2013 г. е прието, че разпоредбата на чл. 45 ЗЗД не съдържа ограничение относно страните в правоотношението, възникнало от неправомерно увреждане - всеки е длъжен за поправи вредите, които виновно е причинил другиму, в т. ч. и на юридическо лице. Липсва основание за изключване възможността да се търси отговорност за неимуществени вреди от юридическо лице и в последващите разпоредби на закона, вкл. и чл. 52 ЗЗД, чрез предявяването на иск за неимуществени вреди.

В решение № 35 от 12.08.2022 г. на ВКС, IV г. о. по гр. д. № 3901/2018 г., при отговора на допуснатия в хипотезата на чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК въпрос за критериите, въз основа на които следва да бъде определено обезщетение за претърпени от юридически лица неимуществени вреди в хипотезите на нарушаване на правото на Европейския съюз от незаконосъобразни актове, действия/бездействия на държавата, Върховният касационен съд е споделил цитираната по-горе практика.

Настоящият съдебен състав възприема застъпеното в последно цитираните актове на ВКС становище за допустимост (в материалноправния смисъл на понятието) юридическите лица, вкл. търговци, да търпят подлежащи на обезщетяване неимуществени вреди, считайки това разрешение за съответно на общия граждански закон, в който не е въведено ограничение относно субектите, които биха могли да претърпят и да претендират обезщетение за неимуществени вреди, а и на практиката на ЕСПЧ в тази насока.

Спорните по делото въпроси се свеждат до това дали подавайки процесната искова молба за прогласяване на нищожността на решенията, с които е освободен от заеманите от него длъжности и с които друго лице е назначено на същите, ответникът е действал в нарушение на принципа за добросъвестност, т. е. противоправно, претърпял ли е ищецът в действителност сочените от него увреждания- нахърняване на репутацията му и несигурност в отношенията му с контрагенти, както и доколкото последните са в причинна връзка с евентуално противоправното поведение на К. П..

Както бе изяснено, между страните не е спорно, че ответникът е предявил пред СГС иск за прогласяване нищожността на решенията на министъра на транспорта и съобщенията, обективирани в Заповед № ПД-268/23.12.2021г. и засягащи неговата правна сфера, доколкото с тях е освободен от заеманите до този момент позиции в предприятието, както и че въз основа на това е поискал спиране на регистърното производство по вписване промените в представителството на търговеца.

Изрично в исковата молба по настоящото дело ищецът е посочил, че в исковата си

молба до СГС ответникът К. П. е претендирал процесните решения на министъра да бъдат обявени за нищожни поради вземането им в нарушение на разпоредбите на Закона за железопътния транспорт относно основанията за предсрочно освобождаване от длъжност на органите на управление на държавното предприятие, както и от некомпетентен орган.

Съгласно трайно установената практика на ВКС, която настоящият съдебен състав споделя, обективизирана в постановените по реда на чл. 290 ГПК решение № 758 от 11.02.2011 г. на ВКС по гр. д. № 1243/2009 г., IV г. о., ГК, решение № 189 от 20.06.2014 г. на ВКС по гр. д. № 5193/2013 г., IV г. о., ГК, решение № 53 от 4.04.2018 г. на ВКС по гр. д. № 1913/2017 г., III г. о., ГК, носителят на едно субективно право е свободен да прецени дали и кога да го упражни или въобще да не го упражни. Затова упражняването на материално и процесуално право поначало е правомерно. Това обаче не изключва възможността за злоупотреба с право. Злоупотребата с право е противоправна, тя е налице, когато правото се упражнява недобросъвестно - за да бъдат увредени права и законни интереси на други (чл. 57, ал. 2 от Конституцията), но също и в противоречие с интересите на обществото (чл. 8, ал. 2 ЗЗД). Отговорността за вреди от злоупотреба с право по правното си естество е деликтна и противоправността се изразява в недобросъвестното упражняване на законно признато право. Доказването на деянието (предявяването на иска) и неговата противоправност (недобросъвестността) е в тежест на пострадалия. И при злоупотребата с право вината на дееца се предполага до доказване на противното, но вината в гражданското право не е субективното отношение на дееца към деянието (както в наказателното право), а неполагане на дължимата (от добрия стопанин или добрия търговец) грижа. Вредата и причинната връзка с противоправното деяние също са в тежест да бъдат доказани от пострадалия.

Отговорността за вреди от злоупотреба с правото на иск по правното си естество е деликтна, поради което по общите правила дължимото обезщетение обхваща всички преки и непосредствени имуществени (претърпени загуби и пропуснати ползи) и неимуществени вреди.

Подаването на жалба до съответния компетентен орган съставлява упражняване на законоустановена възможност - гражданите имат право да се обръщат към надлежните органи и да излагат обстоятелства, които са им известни. Жалбоподателят е добросъвестен и когато посочените от него обстоятелства не бъдат установени. Злоупотреба с право (т. е. противоправно поведение) е налице, когато жалбата не е отправена с цел обстоятелствата да бъдат проверени и да бъдат взети необходимите мерки, а когато жалбоподателят знае, че те са неверни, и подава жалбата, за да навреди другиму или за да накърни друг обществен интерес. А в постановеното също по реда на чл. 290 ГПК решение № 245 от 5.11.2014 г. на ВКС по гр. д. № 1734/2014 г., III г. о., ГК, в отговор на въпроса, по който е допуснато касационното обжалване, е прието, че искането за защита, отправено към държавен орган, е израз на установено в Конституцията на Република България право, поради което е правомерна дейност. Гражданинът е добросъвестен и когато посочените от него обстоятелства не бъдат установени. Злоупотреба с право /противоправно поведение/ е налице, когато искането не е отправено с цел да бъдат взети необходимите мерки от страна на държавния орган, а когато молителят знае, че обстоятелствата са неверни, но подава искането си, за да навреди другиму, или за да накърни друг обществен интерес.

Съдът, като съобрази, че в случая не се установява, а не се и твърди в исковата си молба до СГС или в молбата за спиране на регистърното производство К. П. да е изложил неверни твърдения, касаещи предприятието на ищеца, напротив- твърди се, че искането за прогласяване на нищожността на решението, с което е освободен от заеманата позиция, се базира единствено на правни доводи- предвидените в закона основания за освобождаване и компетентност на издалия заповедта от 21.12.2021г. орган, както и липсата на каквито и да е други данни, а и твърдения за конкретно предприето от ответника поведение, което да доказва или поне да индицира, че се касае за недобросъвестно упражняване на правото на

иск с единствената цел да бъде увреден ищецът, намира, че подавайки процесните иск и искане за спиране вписването на заявление А9 по партията на ищеца в ТР, ответникът е действал добросъвестно- в защита на собствените си права и интереси. Безспорно същите включват запазването на заеманата от него длъжност, към който правен ефект е насочено предявяването на иска за нищожност. Ирелевантно в случая е дали ответникът е избрал допустим от закона ред за защита на правата си, респ. дали изложените от него в исковата молба доводи, за които, както бе изяснено, са правни по своята същност, са основателни, тъй като за гражданите не съществува задължение да предявяват единствено основателни искове.

Ето защо, следва да се приеме за недоказано, че в случая К. П. е злоупотребил с правото на иск в нарушение на принципа за добросъвестно упражняване на процесуалните права, респ. че поведението му по подаване на иска за нищожност на решенията на министъра на транспорта и искането за спиране на регистърното производство е противоправно.

По тези съображения, доколкото в настоящия процес не се установява първата от гореизброените материални предпоставки за основателност на претенцията с правно основание чл. 45, ал. 1 ЗЗД, същата следва да бъде отхвърлена в нейната цялост.

Независимо от това, за пълнота и прецизност следва да се изясни, че в хода на процеса не бяха доказани и сочените от ищеца конкретни вреди, изразяващи се в накърняване на репутацията му и в създаване на правна несигурност у клиентите и персонала му, доколкото за тези обстоятелства не бяха ангажирани годни за установяването им доказателства, а сама по себе си принципната възможност поведението на ответника да доведе до негативни за предприятието последици не е равносилна на действителното им настъпване.

При този изход на спора пред настоящата инстанция разноси се следват единствено на ответника, комуто на основание чл. 78, ал. 3 ГПК следва да бъде присъдена сумата от 2000.00 лева, представляваща заплатено адвокатско възнаграждение за настоящото производство.

Сторените от ищеца разноси следва да останат за негова сметка- така, както са извършени.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска с правно основание чл. 45, ал. 1 ЗЗД за осъждане на К. Х. П., ЕГН *****, да заплати на Държавно предприятие „.....“, ЕИК *****, сумата от **10 000.00 лева**, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, изразяващи се в накърняване на търговската репутация на предприятието и в създаване на правна несигурност у клиентите и персонала му в резултат от заявено от ответника искане за спиране на регистърното производство по заявление за вписване на освобождаването му като генерален директор на предприятието и избора на нов такъв, както и от предявяването на иск за прогласяване нищожността на решенията, обективирани в Заповед № ПД-268/23.12.2021г. на министъра на транспорта и съобщенията, за освобождаването му от длъжност и прекратяването на сключените с него договори за управление.

ОСЪЖДА Държавно предприятие „.....“, ЕИК *****, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК да заплати на К. Х. П., ЕГН *****, сумата от **2000.00 лева**, представляваща разноси за настоящото производство.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис от него на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____